

# Ευριπίδου «Τρωάδες», από το

αν

ΘΕΑΤΡΟ-ΚΡΙΤΙΚΗ

ήμουν αναγκασμένη να περιοριστώ σ' ένα μόνο επίθετο για να χαρακτηρίσω την παράσταση του Απλού Θεάτρου, θα διάλεγα το «σημαντική». Όχι «λαμπρή», επειδή η «λάμψη» μου φαίνεται εντελώς ξένη έννοια ως προς την αισθητική της παράστασης. Και σίγουρα θα απέφευγα να χρησιμοποιήσω την έκφραση «σπαρακτική τραγωδία», επειδή ο άναρθρος σπαραγμός δεν είναι η κατάλληλη έκφραση για την πλήρως συνειδητοποιημένη τραγικότητα του Ευριπίδη. Αντίθετα, ο Αντώνης Αντύπας στοχεύει στην απόλυτα καθαρή άρθρωση του λόγου, αφενός επειδή δεν προσπαθεί ανταγωνιστικά να τον αντικαταστήσει με δικό του λόγο και αφετέρου επειδή όσο πιο καθαρά ακούγεται ο προβληματισμός του ποιητή, τόσο πιο συγκεκριμένες απαντήσεις απαιτούνται απ' όλους τους συντελεστές της παράστασης. Και πρώτ' απ' όλα από το σκηνοθέτη. Και ο Αντύπας τις παρουσιάζει αποκρυσταλλωμένες.

Σημαντική παράσταση, λοιπόν, με

το βάρος της σημαντικότητας δίκαια μοιρασμένο σ' όλα τα επίπεδα. Ο δίκαιος αυτός διαμοιρασμός διαφαίνεται στις αναλογίες μεταξύ των μορφών των υποκριτών και του Χάρου, δηλαδή μεταξύ των ξεχωριστών μοιρών των τραγικών ηρώων και της συλλογικής γυναικείας μοίρας στους μαύρους καιρούς του πολέμου.

Ο σκηνοθέτης και οι πρωταγωνιστές του συνειδητά δεν ξεπερνούν το ανθρώπινο μέτρο στις μορφές της Εκάβης, της Ανδρομάχης, της Κασσάνδρας, δεν παρουσιάζουν υπεράνθρωπους που μόνο τα δικά τους πάθη και παθήματα έχουν σημασία. Στην προοπτική του Αντύπα η Εκάβη είναι μια από το πλήθος των δυστυχισμένων γυναικών της Τροίας, αυτό όμως δεν μειώνει την ηρωίδα του Ευριπίδη, παρά αναβαθμίζει τον πόνο όλων των Τρωάδων στο ψηλότερο τραγικό σημείο και η Ανδρομάχη, το συμβολικό μισό του ανδρογύνου στην Ομηρική και τραγική παράδοση, παίρνει τη συλλογική μορφή γυναίκας που

χήρεψε στον πόλεμο, που της ακρωτηρίασαν το ήμισυ της.

Και η Κασσάνδρα, η άλλη συλλογική μορφή γυναίκας, θύμα του πολέμου, που ως γνωστό είναι έργο χειρών του άλλου φύλου, η Κασσάνδρα, η τρελή βιασμένη παιδούλα. Η Κασσάνδρα στην παράσταση του Απλού Θεάτρου αφήνει τη μυθική της υπόσταση, απογυμνώνεται από το μοτίβο του περιφρονημένου προφητικού χαρίσματος, για να αποκαλύψει την ανθρώπινη της όψη σαν μια αιμάσσουσα πληγή. Ο προφητικός της λόγος χάνει την αποκλειστικότητα και διαχέεται σ' όλη την παράσταση, όλα τα στοιχεία της οποίας προλέγουν πως το τέλος των νικητών δε θα 'ναι καλύτερο από το τέλος των ηττημένων. Το λέει η μουσική, το λέει ο Χάρος, το λέει η σκηνογραφική γλώσσα της παράστασης. Ο Γιώργος Πάτσας κλείνει στο ίδιο στρατόπεδο όλους τους συμμετέχοντες σ' αυτή την άσχημη ιστορία. Υπάρχει πιο διαχρο-